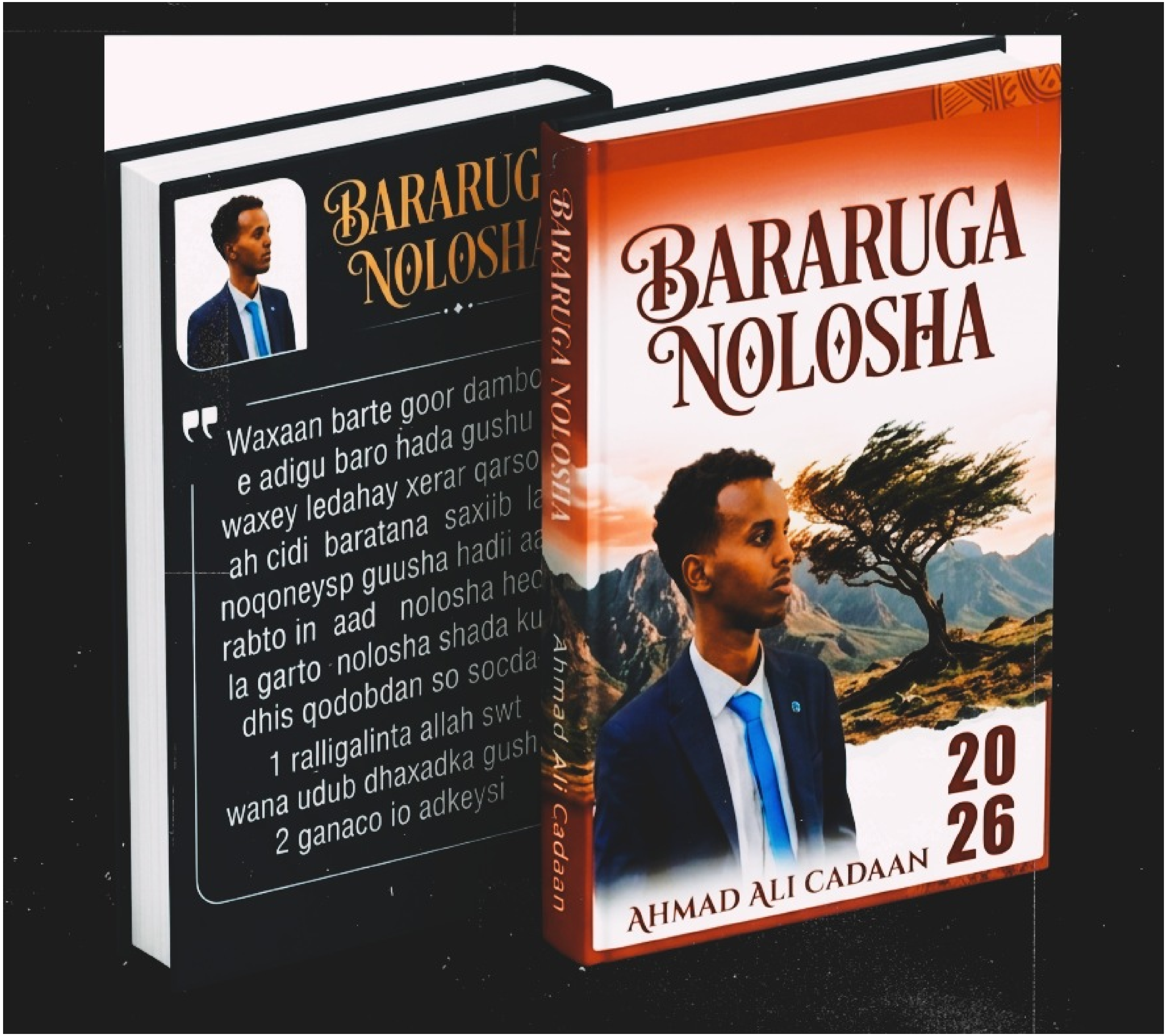
BARARUGA NOLOSHA
Waxaan barte goor dambo
e adigu baro hada gushu
waxey ledahay xerar qarso
ah cidi baratana saxiib la
noqoneysp guusha hadii aa
rabto in aad nolosha hec
la garto nolosha shada ku
dhis qodobdan so socda
1 ralligalinta allah swt
wana udub dhaxadka gush
2 ganaco io adkeysi
BARARUGA NOLOSHA
Ahmad Ali Cadaan
BARARUGA NOLOSHA
2026
AHMAD ALI CADAAN

BARARUGA NOLOSHA

Waxaan Barte Xilli Dambe, Adigu Baro Xilli Hore

QORE: Ahmad Ali Cadaan

2026

TUSMADA BUUGGA

GOGOLDHIGGA BUUGGA

I. Hordhac 3

II. Mahadnaq 4

III. Hibeyn 5

CUTUBKA KOOWAAD

1.1 Sidee Lagu Garaa Guusha Dhabta Ah? 6

1.2 Tusaalooyin Cad-Cad 17

2.1 Qorsheynta Waqtiga 31

2.2 Caqabadaha Nolosha 42

2.3 Saaxiibka Dhabta Ah 43

I. HORDHAC

Waxaan ku bilaabayaa magaca Alle ee Naxariista badan. Intaas ka dib, waxaan si toos ah u guda-galaynaa mawduuceenna xasaasiga ah ee ku saabsan nolosha iyo bararuggeeda. Akhristaha sharafta lehaw, waxaan si xushmad leh kaaga codsanayaa inaad qaybtaan akhrido ugu yaraan labo jeer, sababtoo ah halkan waa bilowga safar dheer oo laga yaabo inaad wax badan ka faa'iido haddii aad ku dabaqdo noloshaada.

Waxa aan halkan cudur-daar uga bixinayaa inaanan tusaalooyinka iyo hab-sharaxa buugga gabi ahaanba ku soo darin aayado Quraan ah. Inkastoo ay jiraan aayado Quraan ah oo tusaalooyin cad-cad safarkeenna u noqon lahaa, haddana waxaan ka cabsaday in qaar ka mid ah akhristayaasha ay u arkaan buuggan mid xambaarsan macne ka duwan dhiirrigelinta iyo horumarinta nafta.

Waxa kale oo aan ka baqay maadaama ay ku xusan yihiin meelaha qaar hadalka Alle, in dayacaad ay kaga timaado dhanka ilaalinta ama la dhigo meel aan munaasab ku ahayn miisaanka iyo sharafta erayada Rabbiga. Intaas ka dib, waxaan isku dayi doonaa inaan wax kasta u sharxo qaab ku dhisan aragtiyo iyo xeerar si fudud loo fahmi karo, kuwaas oo inoo iftiiminaya jidka aynu u qaadayno dhanka qabiirnimada iyo guusha dhabta ah.

II. MAHADNAQ

Waxaan u mahadnaqayaa Allah (SWT) oo ii fududeeyay qoraalkan. Intaas ka dib, waxaan u mahadcelinayaa waalidkayga, walaalahayga, asxaabtayda, iyo qof kasta oo igu dhiirrigeliyey inaan qalinka qoraanimada qaato.

Sidoo kale, waxaan mahadcelin ballaaran u dirayaa ciddii u soo iirata buuggan, ka dibna sii gaarsiisa cid kale oo u baahan, si ay wax un uga faa'iidaan.

III. HIBEYN

Waxaan u hibeyneyyaa buuggan naftayda, si uu ugu noqdo hage iyo saaxiib dhow. Waxaa kale oo aan u hibeynayaa cid kasta oo u baahan, si uu ugu noqdo mid baraarujiya.

Akhristow, saaxiib ka dhigo buuggan oo akhriso ugu yaraan labo jeer, si aad uga dhaxasho aqoon kugu filan.

1.1 SIDEE LAGU GARAA GUUSHA DHABTA AH?

Runtii guusha dhabta ah ma aha oo kaliya in qofku noqdo hantiile, mana aha inuu noqdo qof magac leh bulshada dhexdeeda. Inkasta oo dad badani ay saas u haystaan, haddana taasi waa guul kooban oo dibadda ah. Halkaan waxaan si qoto dheer u dul-istaagi doonaa waxa dhab ahaan lagu tilmaami karo guul rasmiga ah.

Tiirka 1aad: Ku-xirnaanta Rabbiga

Arrimaha ugu horreeya uguna muhiimsan waa inaad Rabbigaaga ku xirnato. Ku-xirnaanta adag ee aad Rabbiga ku xirnayso waxay keenaysaa inaad si cad u garato ujeeddada rasmiga ah ee aad u nooshahay. Waxay kaloo kuu sheegaysaa cidda aad tusaalaha ka dhiganayso iyo inaad hesho kalsooni xad-dhaaf ah oo aan marnaba jabin. Marka aad ogaato cidda ku abuurtay iyo halka aad u socoto, jahwareerkii adduunka oo dhan wuxuu isu beddelaa yool cad iyo deganaan maskaxeed.

Tiirka 2aad: Qanaacada iyo Dagannaanta

Arrinta labaad waa Qanaacada. Ogow, waxa ugu muhiimsan uguna miisaanka culus nolosheenna waa qanaacada. Qofku markii uu yahay mid ku qanacsan xaalad kasta oo uu ku jiro, isla markaana diyaar u ah inuu wajaho arrinka taagan xilligaas isagoo u kaashanaya Alle, waxaa si weyn u yaraanaya cabsida iyo walwalka uu ka qabo guuldarrada. Qanaacadu ma aha is-dhiibid, laakiin waa inaad deganaan ku wajahdo xaaladda adoo u halgamaya meesha aad rabto inaad gaarto.

Tiirka 3aad: Akhriska iyo Dhegeysiga

Arrinta saddexaad waa wax-akhriska iyo dhegeysiga wax kasta oo leh muhiimad gaar ah. Waxaa ka mid ah dhegeysiga podcast-yada diiniga ah, barashada iyo dhuuxista Siirada Rasuulka (NNKH), akhriska joogtada ah ee Quraanka Kariimka ah, iyo akhrinta buugaagta ku dhisan macnaha wax-ku-oolka ah ee maskaxda horumariya. Cilmigu waa iftiinka soo afjaraya mugdiga qofka, na ka saara xaaladda jahwareerka.

Tiirka 4aad: Wajahidda Guuldarrada

Arrinka xiga waa habka aad ugu falceliso guuldarrada. Sida aad maanta u wajahdo xaaladha adag ayaa si toos ah u go'aamin doonta guushaada berrito. Haddii falcelintaada maanta ay u muuqato mid daciif ah oo ay ku jirto is-dhiibid iyo niyad-jab, guushaada berrito waxay u badan tahay inay isla qaabkaas daciifka ah u muuqato ama aysan xataa imaanin. Guuldarradu ma aha istaagga safarka, laakiin waa tijaabo lagu cabbirayo inta uu le'eg yahay dhabar-adayggaaga.

Tiirka 5aad: Ka Xuroowdada Cabashada

Arrinta xigta waa inaad iska ilowdo cabashada iyo qoomameynta wixii ku dhaafay. Waqtiga tagay dib uma soo laabanayo, cabashada badanna waxba ma soo kordhiso aan ka ahayn inay kaa lumiso fursadaha hadda taagan iyo kuwa mustaqbalka. Qofka raba guusha dhabta ah wuxuu garawsadaa in wixii dhacay ay ahaayeen cashar la bartay, wuxuuna xooggiisa iyo caqligiisa isugu geeyaa sidii uu wax uga beddeli lahaa maanta. Inaad nolosha kaga tagto calaamad cabasho waxay kugu xiri kartaa sanduuqa dib u dhaca.

Tiirka 6aad: Jebinta Gidaarka Jahwareerka

Ugu horrayn, jidka loo maro jebinta gidaarka jahwareerka wuxuu ka bilaabmaa inaad gabi ahaanba ka xuroowdo cabsida ah: 'Sidee ayay dadku kuu arkaan?' iyo 'Maxay ka dhihi doonaan arrinkaaga?' Cabsida ra'yiga dadka kale waa gidaarka ugu weyn ee xabsiga ku dhex rida garaadka dhalinyarada, kana dhiga mid marba dhinac u liica. Maalinta aad ka xuroowdo inaad u hoggaansanto caddifadaha iyo dareennada nolosha ee isbedbeddela, waxa kuu furmi doona albaab cusub.

Tiirka 7aad: Go'aan Adeygga: 'Maya' iyo 'Haa'

Arrinta kale ee muhiimka u ah jebinta gidaarka jahwareerka waa inaad barato sida loo yiraahdo 'Maya' iyo 'Haa'. Waa inaad noqotaa qof leh go'aan adag iyo garaad ku filan oo uu ku kala saaro saxda iyo khadka, adigoo mar kasta ka fogaanaya kibirka iyo is-weynaysiinta. Haddii uu qof kala hadlo arrin gaar ah oo aad arki to in fikirkaasi yahay mid maskaxiyan sax ah oo dhacay, waa inaad dhihi kartaa 'Haa', adigoo dhanka kalena isku dayaya inaad sharraxaad ka siiso fahamkaaga gaarka ah si aad aqoonta u sii ballaariso.

Tiirka 8aad: Dhisidda Kalsoonida iyo Sharafta

Waa inaad gabi ahaanba ka fogaato beenta iyo ballan-la'aanta. Labadan dabeecadood waa kuwa dumiya kalsoonida, waxayna qofka ka dhigi karaan—si kasta oo uu u adag yahay ama garaad u leeyahay—mid aan bulshada dhexdeeda ku lahayn sharaf iyo miisaan buuxa. Guusha dhabta ah waxay ku dhisantaa runta iyo daacadnimada; qofka beenta saaxiibka ka dhigta ama ballanta ka baxa wuxuu lumiyaa haybadda naftiisa iyo ixtiraamka dadka kale. Sidaas darteed, haddii aad rabto inaad jebiso gidaarka jahwareerka oo aad dhisto shakhsiyad qabiir ah, ka dhig kalmadaada kuwo miisaan leh.

Tiirka 9aad: Madax-bannaanida Maskaxda

Waa inaad gabi ahaan ka dheeraato dalbashada kaalmada ama caawinaadda badan ee dadka kale. Ku-tiirsanaanta joogtada ah ee dadka waxay dishaa qofnimadaada iyo madax-bannaanida maskaxda. Waxayna kaa fogaysaa dadka, sababtoo ah qofna ma jecla qof mar kasta wax ka sugaya ama culays ku ah. Haddii aad rabto inaad dadka si nabad iyo sharaf leh u la noolaato, waxaan ku fari lahaa: waxooda wax ka sii (noqo qof wax bixiya oo deeqsi ah), waxoodana u daa (ha damcin waxa ay dadku gacanta ku haystaan).

Tiirka 10aad: Isku-miisaamidda Dadaalka

Dadaalkaaga iyo hadafkaaga ha noqdaan kuwo mar kasta isku miisaaman oo wada socda. Shay walba oo nolosha ka mid ah wuxuu leeyahay xad loogu talagalay iyo miisaan u gaar ah; haddii uu xadkaas dhaafo, waxaa gabi ahaanba xumaada xakameyntiisa. Dadaalka aan lahayn yool cad wuxuu keenaa daal iyo wareer, hadafkan aan lahayn dadaalna wuxuu noqdaa dhalanteed iyo riyo aan rumoobin. Sidaas darteed, isu dheellitir dadaalkaaga iyo hadafkaaga si aad u ilaaliso jihada safarkaaga nolosha.

Tiirka 11aad: Xeeladaha Nolosha

Waa inaad baratataa xeeladaha nolosha, si aad u baratana waxaad u baahan tay garaad iyo deganaan maskaxeed oo sarreysa. Mararka qaar waa inaad matali kartaa shaqsiyad daciifnimo ah. Inaad mararka qaar is-daciifiso ama iska dhigto qof aan waxba ogayn, ma aha jab iyo guuldarr■, laakiin waa xeelad awood badan oo aad wax kaga ogaanayso arrimaha iyo ujeeddada dhabta ah ee qofka kaa soo horjeeda. Qofka mar kasta muujiya inuu yahay mid aad u xooggan wuxuu dadka kale ku khasbaa inay iska ilaaliyaan.

QAYBTA LABAAD: TUSAALOOYINKA DHABTA AH EE BARAARUGA NOLOSHA

Baraaruga nolosha ma aha oo kaliya aragti ku kooban maskaxda iyo mala-awaalka, mana aha hadal qurux badan loogu dhex qoray buugaagta falsafada. Baraarugu waa xaqiiqo taariikhi ah iyo mid maalinle ah oo ka dhex dhacda nolosheenna, calaamadna u ah isbeddelka ugu weyn ee kiciya garaadka bini'aadamka iyo aayaha bulshooyinka. Marka qofka ama umaddu ay ka gudbaan mugdiga jahliga, xaaladda iska-noolaanshaha ah, iyo hab-fikirkii hore ee naafada ahaa, waxay galaan marxalad cusub oo iftiin, horumar, iyo garasho sare leh.

Labada Nooc ee Baraaruga

Si aan u fahamno sida uu isbeddelkani u dhaco iyo sida uu u saameeyo qaabka loo wajaho caqabadaha nolosha, waxaan qaybtaan ugu dul istaagi doonnaa labada nooc ee ugu muhiimsan, uguna qotada dheer ee baraaruga: Baraaruga Shaqsiyadeed: Kaas oo ku saabsan dib-u-dhiska nafta iyo garaadka qofka. Baraaruga Bulshada: Kaas oo ku saabsan beddelka masiirka umadeed iyo dhismaha nidaam cilmiyaysan.

1. BARAARUGA SHAQSIYADEED

Baraaruga shaqsiyadeed waa hannaanka uu qofku markii ugu horreysay si dhab ah ugu fiirsado naftiisa, isagoo ka guuraya hab-nololeedka indho-la'aanta ah una guuraya iftiinka garashada iyo toobada. Waa marka uu qofku garawsado in jidka uu ku taagan yahay uu yahay mid burbur iyo khasaare horseedaya, ka dibna uu qaato go'aan geesinnimo leh oo uu ku beddelayo hab-fikirkiisa iyo ficilladiisa. Si aad u fahamno qoto-dheerida baraarugan ruuxiga iyo shaqsiyadeed ah, waxaan shegi doonnaa laba tusaale oo waaweyn.

A. Tusaalaha Bishar Bin Xaafi

Bashar wuxuu ahaa nin ku caan baxay nolol cayaar, iyo hab-nololeed ka fog ku-dhaqanka jidka Alle. Wuxuu ahaa shaqsi ku dhex lumay raaxada dhalanteedka ah ee adduunka, isagoo aan ka fekerin ujeeddada ka dambeysa jiritaankiisa. Si kastaba ha ahaatee, baraarugiisu ma iman qorshe dheer ka dib, balse wuxuu ku yimid hal daqiiqo oo wacyigalin ah malin gurigiisa o music ka daran yahay rag io dumar badana ku dhex caweynayan aya so boode nin dadka wanagsan kamid ah waxa una yiri ninka gurigan dagan ma adoon ba.

Sheekada Wadahadalka Iridta

Ninkii suubban wuxuu la hadlay waardiyaha irida jogo, waardiyihi ku jawabay 'Maya waa nin xor ah'. Markasu yri ninkaa 'Haa waxu waxan u sameynayo wa nin xor ah'. Bishar oo ka dawanayay qebta kore aya so dagay isago waardiyaha weydiyay wixi ninkaa dhax mare, wu u shege wixi dhax mare. Ka dib qalbigisa aya dib u bararugay isago ninkii daba galay dhahayana 'Anigu ma ihi xor e waxan ahay adoon ilaahey' ilaa garasho dhab ah ay ku dhalatay.

Warqaddii Bismillah ee Suuqa

Waxay maalin uu aad u gajesna ayu suqa aaday si u cunto ugu so tago lacag yar u hestay wuxu wadad ku arkay warqad ay ku qoran tahay magaca Alle (Bismillah). Wuu soo qaaday, wuu nadiifiyey, kisti yare u hestay cuntada ku ibsan rabay na wuxu ku gaday cadar isgo ku carafinayo ka dibna meel sare ayuu dhigay si uu u weyneeyo magaca Abuuraha.

Riyadii Bishar Al-Xaafi

Habeenkaas wuxuu riyo ku maqlay cod oranaya: 'Bisharow, waad carafisay magacayaga, annaguna waan carafin doonnaa magacaaga'. Markii uu soo toosay, waxa uu hore usii qaaday jidkii toobada iyo baraaruga dhabta ah. Wuxuu beddelayed nidaamkii uu u wajahayay caqabadaha nolosha iyo raaxada dhalanteedka ah, isagoo noqday mid ka mid ah culumada iyo dadka ugu cibaadada badan taariikhda Islaamka.

Falanqaynta Cilmiyaysan

Marka aynu u kuurgalno isbeddelka Bishar, waxaan arkaynaa in Alle toosiyey damiirka mudada dheer hurday ee Bashar. Waxay tustay farqiga u dhexeeya meesha uu joogo iyo meesha uu mudan yahay inuu joogo. Beddelka Jihada Nolosha: Xilligaas ka dib, Bashar ma uusan beddelin kaliya ficilladiisa maalintii, wuxuu beddelay nidaamka guud ee uu u fekeri jiray. Caqabadihii nolosha wuxuu u wajahayay si dulqaad iyo cibaado leh. Saamaynta Waarta: Magaciisa oo ilaa maanta la sheego wuxuu tusaale u yahay in hal daqiiqo oo baraarug ahi ay ka qiimo badan tahay sanado badan.

B. Tusaalaha Sheekh Cabdilqaadir Jeylaani

Malin malmaha kamid ah waxa dhacday qiso kale sheekh c/ qadir jeyni o ahay cunug aad u yar ahayna arday barta cilmiga aya uso safray magalo kale si u halkaas uga barto daruustisa. Hoyo diis waxa ey so siisay lacag aad u badan sahay u noqoto io dar daraan ah inu waligiis been shegin sidaa ayu na kuso baxay. Waxa jirtay xiligaas tuuga safarka jidka u gasha dadka safarka na lacagahoda waxey aheyn kuwa qarsaday ila wilka yar mahane.

Kulankii Tuugada iyo Runta Wiilka

Wiilka yar waa la soo qabtay waxana lo kenay ninki hogaminayay tugada isago warestay yiri na 'Maxad u qarsan weyde lacagta io maxaad ku sameyneysa intaa o lacag ah'. Wilka yara aya ku jawabay 'Hoyo dey ayaa igu la balantay in aan been shegin. Lacagta na wa sahaydeydi aan isticmali lahay intan safarka ahay'. Ninki tuuga ahay qalbigiis aya gil gishay isgo ayay yirina 'Hadii hoyo dey sida wilkaan hoyo diis y tarbiyeysay i tarbiyen lehed manta tuug manoqden'.

Baraarugii Hoggaamiyaha Tuugada

Hogaamiyihii tuugada wuxuu ku yiri ciidankiisii: 'U celiya wilka yar lacagtiisa aniga ne manta igu dambeyso in aan qaato xolo xaraan ah'. Halkaas ayuna ku bararugay shaqsiga labaad ee sheekadeena, isagoo ka tagay jidkii xumaanta una guuray jidka toobada iyo iftiinka.

2. BARAARUGA BULSHADA

Baraaruga bulshada wuxuu yimaadaa marka ay umaddu ka toosto hurdada dib-u-dhaca. Waxa tusale ino ah waddanka looyanqaan Singapore, sida isago dal yar o aan qeyraad lehen ugu bararugay sirta dowlad nimada io dhismaha wadanka in eysan kaliya ku xirnen dhaqale io dal baxad leh, laakiin ay ku xirantahay maalgashiga dadka iyo garaadka maskaxda.

CUTUBKA LABAAD: MAAMULKA IYO QORSHEYNTA WAQTIGA

Waqtigu waa raasamaalka ugu qaalisan ee uu bini'aadamku haysto, waana khayraadka kaalinteeda ugu weyn ka qaata bararugga. Bararuga nolosha wuxuu ka bilaabmaa marka aad ogaato in saacad kasta, daqiiqad kasta, iyo ilbiriqsi kasta oo ku dhaafa ay qayb ka tahay noloshaada oo sii dhamaanaysa. Qofka raba inuu dhisto shakhsiyad qabiir ah wuxuu waqtigiisa u fiiriyaa sida lacag qaali ah o kale.

2.1 Qorsheynta Waqtiga: Tiirka Labaad

Hadaf aan waqti loo muddeyn wuxuu u muuqdaa uun rabitaan maalinle ah. Qorsheynta waqtigu waxay kuu dhisaysaa buundo adag oo aad uga gudubto meesha aad maanta joogto ilaa meesha aad rabto inaad berrito gaarto. Qor hadafyadaada, u qoondee maalin iyo saacado gaar ah, oo u istaag fulintooda adigoo kaashanaya Rabbigaaga.

2.1 Qorsheynta Waqtiga: Tiirka Saddexaad

Xeeladaha ugu waaweyn ee maamulka waqtiga waxaa ka mid ah inaad taqaan sida loo kala saaro waxa 'Degdegga ah' iyo waxa 'Muhiimka ah'. Waxyaabaha muhiimka ahi waa kuwa dhisaya mustaqbalkaaga fog sida wax-akhriska, barashada xirfadaha cusub, iyo caafimaadkaaga. Qofka guulaysta wuxuu mar kasta mudnaanta koowaad siiyaa arrimaha muhiimka ah.

2.1 Qorsheynta Waqtiga: Tiirka Afraad

Cadowga ugu weyn ee dhalinyarada iyo garaadka bini'aadamka wuxuu yahay caajiska iyo in hawsha maanta la yiraahdo 'berri ayaan sameynayaa'. Dib-u-dhigista joogtada ahi waxay dhashaa jahwareer maskaxeed iyo walwal saaid ah, sababtoo ah hawlihii kugu waajibka ahaa ayaa isugu kaa ururaya hal meel. Marka aad go'aansato inaad wax qabato, isla markiiba u istaag oo ka adkoow naftaada, ogowna in 'berri' aysan lahayn wax dammaanad ah oo aad ku noolaan karto.

2.1 Qorsheynta Waqtiga: Tiirka Shanaad

Si aad waqtigaaga u ilaaliso, waa inaad baratаа inaad saaxiibadaa iyo arrimaha aan muhiimka ahayn ku dhihi karto 'Maya' si geesinnimo leh. Dadka badankiisu waxay waqtigooda u lumiyaan inay raalli-geliyaan dad kale, iyagoo ka tegaya hadafkooda gaarka ah. Bararuga nolosha wuxuu ku barayaa in waqtigaaga aad adigu leedahay, qof kasta oo raba inuu si macno-darro ah kuugu lumiyana aad si degan uga fogaato.

2.1 Qorsheynta Waqtiga: Tiirka Lixaad

Ugu dambayntii, maamulka waqtigu ma aha mid ku kooban hal maalin ama hal toddobaad, waa caado joogto ah oo noloshaada qayb ka noqonaysa. Habeen kasta ka hor inta aadan seexan, dib u eeg saacadihii kuu soo dhammaaday: Maxaad faaiido ah oo aad qabatay? Maxaadse ka baratay khaladaadkaagii? Qiimayntaada joogtada ah waxay kuu horseedaysaa inaad maalin kasta ka fiicnaato shalay.

2.1 Qorsheynta Waqtiga: Tiirka Todobaad — Faa'iidada Salatu Duxaa

Salatu Duxaa (Salaadda Barqada) waa furaha ugu weyn ee albaabada risqiga iyo barakada maalinta loo furo. Rasuulku (NNKH) wuxuu inoo sheegay in subax kasta laga rabo qofka bini'aadamka ah inuu sadaqo ka bixiyo mid kasta oo ka mid ah 360-ka xubnood ee jidhkiisa, laakiin labo rakco oo Salatu Duxaa ah ay ka wada kaafinayaan dhammaan sadaqooyinkaas (Saxiixu Muslim). Marka aad subax kasta joogteyso salaaddan, waxaad helaysaa deganaan maskaxeed.

2.1 Qorsheynta Waqtiga: Tiirka Sideedaad — Akhriska Adkaarta Subaxdii

Si aad waqtigaaga uga badbaadiso jahawareerka iyo lumitaanka, waa inaad subax kasta ku bilaabataa barashada iyo akhriska adkaarta subaxdii. Adkaartu ma aha oo kaliya erayo la akhriyo, laakiin waa gaashaan ruuxi ah oo aad u xiranayso fallaaraha caajiska, walwalka, iyo mashquulka macno-darrada ah. Qofka subaxdii baxa isagoo akhrisatay adkaarta, Allah wuxuu u aasaasaa ilaalo gaar ah.

2.1 Qorsheynta Waqtiga: Tiirka Sagaalaad — Joogteynta Cibaadooyinka Sunnada ah

Bararuga garaadka bini'aadamka wuxuu salku ku hayaa marka uu qofku ka gudbo waajibaadka uun, ee uu bilaabo joogteynta cibaadooyinka sunnada ah. Xaddiisul Qudsi ah, Allah wuxuu ku yiri: 'Adoonkaygu uma soo dhowaanayo wax aan ka jeclahay waajibaadka, haddana wuxuu wali iigu soo dhowaanayaa sunnayaasha ilaa aan ka jeclaado' (Saxiixul Bukhari). Marka uu Eebbe ku jeclaado, wuxuu toosshaa maqalkaaga, araggaaga, iyo go'aannadaada.

2.1 Qorsheynta Waqtiga: Tiirka Tobnaad — Khuduudda iyo Diiradda Waqtiga Ruuxiga ah

Dhisidda shakhsiyad qabiir ah waxay u baahan tahay isku-dheelitirnaan guud. Haddii aad waqtigaaga oo dhan siiso raadinta adduunyada, naftaadu waxay dareemi doontaa engegan iyo daal dhab ah. Laakiin marka aad u qoondeyso waqtiyo gooni ah cibaadada adigoo leh khuduud iyo joogteyn, waxaad helaysaa Tamar gudaha ah.

2.1 Qorsheynta Waqtiga: Tiirka Koob-tobnaad — Gunaanadka Maamulka Waqtiga

Ugu dambayntii, isku-dhex-galka qorsheynta waqtiga adduunyo iyo maamulka waqtiga ruuxiga ah (Salatu Duxaa, Adkaarta, iyo Sunnayaasha) wuxuu kuu dhisayaa buundo adag. Hadda oo buuggaagu uu si rasmi ah u gaaray aasaas aad u weyn, waxaad haysataa wado cad oo aad ku sii tiigsan karto target-kaaga guud.

2.2 CAQABADHA NOLOSHA IYO SIDA LOO WAJAHO

2.2 Caqabadaha Nolosha: Tiirka Koowaad — Fahamka Dhabta ah ee Imtixaanka

Caqabadaha nolosha ku soo wajaha ma aha kuwo kuu yimid inay ku baabi'iyaan ama ay ku jabiyaan, laakiin waa imtixaan laga yaabo inuu garaadkaaga iyo iimaankaaga kor u qaado. Bararuga nolosha wuxuu kaa rabaa inaad ogaato in dunidan aynu ku nool nahay aysan ahayn meel raaxo oo kaliya, balse ay tahay marin lagu tijaabinayo dhabar-adayggaaga. Marka ay dhibaatadu kugu tusto wejigeeda adag, horta adigu si degan u eeg meesha ay baylahdu ka jirto, hana u oggolaan in caqabadu ay kaa joojiso socodkaaga dhanka yoolka weyn.

2.3 SAAXIIBKA DHABTA AH IYO SAAMAYNTA NAFTA

2.3 Saaxiibka Dhabta Ah: Tiirka Labaad — Muraayadda Shakhsiyaddaada

Saaxiibka aad doorato wuxuu si toos ah u saameeyaa hab-fikirkaaga, maamulkaaga waqtiga, iyo guushaada nolosha. Sida uu Rasuulku (NNKH) inoo sheegay, qofku wuxuu ku taagan yahay diinta iyo dabeecadda saaxiibkiis, markaa qof kasta ha eego qofka uu saaxiibka ka dhiganayo (Sunan al-Tirmidhi). Saaxiibka dhabta ahi ma aha kan kula qosla marka aad ladan tahay oo kaliya, balse waa kan kugu toosiya xaqa, kugu dhiirigeliya wax-akhriska, kuna garab taagan marka ay duruufaha noloshu kugu adkaadaan.

Faa'iidooyinka Samirka

Sabarku ma aha oo kaliya in la sugo waqtiyada adag inta ay dhaafayaan, balse waa hab-dhaqanka iyo deggonaanta qofku muujiyo inta uu sugitaanka ku jiro. Nolosha aadanaha ma lahan waddo siman, waxaana mar walba horyaalla caqabado u baahan dhabar-adayg. Marka aynu u kuur-galno saamaynta uu sabarku ku leeyahay qofka, waxaynu ogaanaynaa inuu yahay hubka ugu awoodda badan ee lagu xakameeyo walwalka iyo culaysyada nafsiga ah ee ragaadiya caafimaadka dadka badan. Qofka samirka u saaxiibka ah wuxuu helaa fursad uu si deggen u fikiro ka hor inta uusan go'aan ka gaarin arrimaha masiiriga ah, taas oo ka badbaadisa qoomamada degdegga ah.

Nolosha bulshada dhexdeeda, sabarku wuxuu u shaqeeyaa sidii weel lagu kaydiyo khaladaadka dadka kale, wuxuuna dhisaa kalsooni adag oo dhexmarta saaxiibada iyo ehelka. Ma jiro guul weyn oo nolosha lagu gaaro oo habeen iyo dharaar ku dhalata, balse riyo kasta oo rumowda waxay u baahan tahay waqti iyo dulqaad joogto ah. Taasi waxay keenaysaa in sabarku noqdo kan kala saara qofka dhabar-adayga leh ee guuleysta iyo qofka raba guusha fudud ee iska dhiiba caqabadda ugu horreysa ee ka horyaalda, isagoo helaya xasillooni qalbi iyo deggonaan maskaxeed oo waarta.

Dhisidda Xirfad

Nolosha maanta aynu ku jirno kuma dhisna oo kaliya waxa qofku aqoon ahaan u og yahay, balse waxay si weyn ugu tiirsan tahay waxa uu qaban karo iyo xirfadaha uu gacanta ku hayso. Dhisidda xirfad cusub waa maalgashiga ugu weyn ee uu qofku samayn karo, waana furaha u furaya albaabada shaqada iyo madax-bannaanida dhaqaalaha. Barashada xirfaddu waxay u baahan tahay go'aan adag, tababar joogto ah, iyo dhabar-adayg lagu wajaho marxaladaha hore ee barashada halkaas oo uu qofku dareemi karo caqabado iyo khaladaad badan. Xirfad kasta oo weyn oo maanta dunida qiimo ku leh waxay ku timid dadaal saacado badan qaatay.

Marka uu qofku ku guuleysto dhisidda iyo horumarinta xirfaddiisa, wuxuu helaa kalsooni buuxda oo uu ku wajaho suuqa shaqada iyo tartanka adag ee nolosha ka jira. Xirfaddu ma aha oo kaliya mid lagu raadsado shaqo, balse waxay qofka siisaa awood uu ku abuuro hal-abuur u gaar ah iyo fikrado cusub oo bulshada wax ka beddeli kara. Qofka xirfadda leh mar walba wuxuu ka duwan yahay dadka kale, sababtoo ah wuxuu haystaa qiimo ka madax-bannaan duruufaha iska beddelaya, taas oo ka dhigaysa dhisidda xirfadda mid ka mid ah tiirarka ugu muhiimsan ee dhismaha mustaqbalka fog.

Loolanka Ganacsiga

Dunida ganacsiga ee maanta waxay la mid tahay goob tartan oo aan kala go' lahayn, halkaas oo loolanku uu yahay matoorka dhaqaajiya hal-abuurka iyo horumarka. Loolanka ganacsigu ma aha oo kaliya in lala tartamo shirkado kale, balse waa rabitaanka iyo dadaalka loogu jiro in macaamiisha la siiyo qiimaha ugu wanaagsan iyo adeegga ugu tayada sarreeya. Ganacsade kasta oo raba inuu sii jiro wuxuu u baahan yahay inuu si joogto ah u derso isbeddellada suuqa, baahiyaha iska beddelaya ee macaamiisha, iyo xeeladaha ay adeegsanayaan tartamayaashiisa oo dhalinaya loolan adag.

In kasta oo loolanka ganacsigu uu keeni karo culays iyo caqabado waaweyn, haddana wuxuu saaxiib dhow u yahay guusha fog. Ganacsiga aan wajihin tartan wuxuu inta badan noqdaa mid fadhiid ah oo lumiya tayada iyo hal-abuurka. Tartanka rasmiga ah wuxuu dhisaa dhabar-adaygga maamulka, wuxuuna barayaa ganacsada inuu noqdo mid dabacsan oo la qabsan kara isbeddel kasta oo dhaqaale. Ugu dambayn, loolanka ganacsiga guusha kama gaaro qofka raba inuu dadka kale reebo, balse waxaa ku guuleysta kan xoogga saara sidii uu naftiisa iyo adeeggiisa uga dhigi lahaa mid ka wanaagsan.

Siraha Ka Qarsoon

Nolosha aadanaha waxaa ku hareeraysan sirro badan oo aan si fudud isha loogu qaban karin, laakiin saameyn weyn ku leh hab-fekerka iyo go'aamada aynu qaadanno. Siraha ugu waaweyn ee inaga qarsoon ma aha kuwo ku kaydsan meelo fogfog, balse waa nidaamyada iyo xeerarka qarsoon ee haga maskaxdeena iyo dareenkeena gudaha. Marar badan, awoodda rasmiga ah ee isbeddelka iyo guusha waxay ku dhex qarsoon tahay caadooyinka yaryar ee aynu maalin walba samaynno inagoo aan dareensanayn. Qofka raba inuu nolosha ka gaaro faham qoto-dheer wuxuu u baahan yahay inuu u kuur-galo waxyaabaha ka dambeeya dhacdooyinka muuqda.

Marka aynu bilowno inaan daah-furno sirahaas qarsoon ee nafteena, waxaan ogaanaynaa in caqabadda ugu weyn ee inoo diiddan horumarka ay inta badan tahay cabsi iyo aamminaad khaldan oo aynu hore u aamminsanayn. Barashada iyo fahamka siraha isugu jira hab-dhaqanka dadka iyo shuruucda nolosha waxay qofka siisaa aragti dheer iyo xikmad uu ku wajihi karo mustaqbalka. Sirta ugu weyn ee guushuna ma aha inaad hesho wax aysan dadka kale haysan, balse waa inaad ogaato sida loo isticmaalo awoodda iyo kartida mar walba kugu dhex jirtay balse kaa qarsoonayd.

Faa'iidada Wax-bixinta

Wax-bixintu ma aha oo kaliya hanti aad ka naaqusayo jeebkaaga si aad dadka kale u siiso, balse waa mid ka mid ah awoodaha ugu waaweyn ee lagu kordhiyo barakada nolosha iyo farxadda gudaha. Qofka marka uu barto inuu wax bixiyo—hadday ahaan lahayd hanti, aqoon, ama eray wanaagsan—wuxuu naftiisa ka xoreeyaa cudurka caanka ah ee bakhaylnimada iyo danaysiga. Wax-bixintu waxay abuurtaa dareen weyn oo ku qanacsanaanta nafta ah, sababtoo ah waxay qofka tusaysaa inuu qiimo u leeyahay bulshada ku xeeran iyo dadka baahan ee u baahan gacan qabasho dhab ah.

Nolosha bulshada dhexdeeda, wax-bixintu waxay dhistaa buundooyin jacayl iyo is-caawin ah oo adkeeya midnimada aadanaha. Qofka gacanta furan mar walba wuxuu leeyahay saaxiibo dhab af iyo xushmad kaga timaada dadka kale, sababtoo ah deeqsinimadu waxay soo jiidataa qalbiyada. Caafimaad ahaan, dadka wax bixiya waxay aad uga badbaadaan walwalka iyo niyad-jabka, maadaama ay maskaxdoodu had iyo jeer ku mashquulsan tahay samafalka iyo caawinta kuwa kale. Ugu dambayn, guusha runta ah ee nolosha laguma cabbiro inta hanti ah ee aad urursatay, balse waxaa lagu cabbiraa inta nolosha dadka kale aad wax ka beddeshay.

Socdaalkii Bararuga iyo Casharrada Afrika

Maalmo ka mid ah maalmaha nolosha, waxaan qaatay go'aan aan socdaal ugu maray mid ka mid ah wadamada dhaca qaaradda aynu ku nool nahay ee Afrika. Socdaalkaas wuxuu ahaa mid ka duwan kuwii hore, wuxuuna naftayda ku reebay xusuus iyo isbeddel weyn. Intii aan safarkaas ku jiray, waxaan markhaati ka noqday arrimo isugu jira kuwa igu riday yaab iyo cajab, kuwo igu beeray murugo qoto-dheer, iyo kuwo si weyn u adkeeyay imaankeyga iyo xiriirka aan la leeyahay Abuuraha weyn.

Waxa ugu horreeya ee indhahayga soo jiitay ee i cajabgeliyay waxay ahayd quruxda layaabka leh ee dabiicadda dalkaas; keymaha baaxadda leh, buuraha dhaadheer ee daruuraha halabsanaya, dhirta dooga cagaaran leh, iyo neecaawda qaboobee ee nafta u roon. Laakiin, dhanka kale ee bilicdaas waxaa ka muuqday mid ka mid ah arrimihii ugu murugada badnaa ee aan la kulmo. Waxaan arkay bulsho ku nool duruuf iyo xaalad nololeed oo aad u adag, inkasta oo ay haystaan dhul barwaaqo ah oo ku habboon beerashada, haddana ka baahan wax-soo-saar.

Safarkaygu markii hore wuxuu ahaa mid ku dhisan hayaan dhaqaale doon iyo raadinta ilbaxnimo cusub. Kahor intaanan dalkaas tegin, waxaan naftayda u arkayay qof ku jira qafis cidhiidhi ah oo ka hor istaagaya horumarka. Balse, bararugga dhabta ah wuxuu igu dhashay markii aan arkay dhalinyaro da'dayda ah oo uu gaadiidkooda ugu weyn yahay baaskiil, haddana wajiyadooda ay ka muuqato ku qanacsanaanta nolosha.

Muuqaalkaas wuxuu naftayda ku dhex kiciyey dareen xooggan oo mahadnaq ah. Waxaan si dhab ah U garawsaday baaxadda nimcada markaa gacanta iigu jirtay ee aanan qiimayn jirin. Waxaan dareemay xorriyad gudaha ah, waxaanan bilaabay inaan u duceeyo bulshadaas niyad-samidu ka muuqato iyadoo ay duruufuhu adag yihiin. Safarkaasi wuxuu ii ahaa bilowga bararugga nolosha cusub.

Faa'iidooyinka Socdaalka iyo Is-dhex-galka Bulshada

Socdaalku ma aha oo kaliya inaad ka tagto meel naftu u baratay oo aad u safarto dhul cusub, balse waa mid ka mid ah dugsiyada ugu waaweyn ee bixiya casharrada nolosha ee dhabta ah. Marka uu qofku u safro waddan kale, wuxuu fursad u helaa inuu indhihiisa ku arko sida ay U nool yihiin dadka kale, wuxuu ka baxaa cidhiidhiga fekerka u gaarka ah wuxuuna u tallaabaa caalam ballaaran oo aqoon iyo waayo-aragnimo xambaarsan. Is-dhex-galka bulshooyinka kala duwan wuxuu qofka baraa dhowr tiir oo muhiim ah oo wax ka beddela shakhsiyaddiisa, waxaanay kor u qaaddaa dulqaadka iyo fahamka kala duwanaanshiyaha aadanaha.

Marka aad dhex gasho dhaqamo iyo hab-nololeed ka duwan kii aad ku soo kortay, waxaad ogaanaysaa in dunidu ay tahay meel midab iyo mid la yaab leh. Waxay taasi kaa caawinaysaa inaad ka xorowdo xukunnada degdegga ah ee aad dadka kale ka qaadan lahayd, waxaadna baranaysaa inaad ixtiraamto habka ay bulsho kasta u wajahdo nolosha iyo caqabadaha horyaalla.

Faa'iidooyinka waaweyn ee socdaalka waxaa ka mid ah inuu qofka ku dhex abuuro dareen ah iskufilansho iyo adkaysi gudaha ah. Inaad maareeyo nolosha meel aadan aqoon u lahayn, dadkeedana aadan af iyo dhaqan toona wadaagin, waxay kor u qaaddaa garaadkaaga iyo awooddaada xallinta dhibaatada. Sidoo kale, is-dhex-galka bulshooyinka kale wuxuu fure u yahay inaad dib u eegto noloshaadii hore, adoo ka baranaya cashar qaali ah oo ku saabsan qiimaynta waxyaabaha aad haysato ee aad markii hore u arki jirtay kuwo iska caadi ah.

Ugu dambayn, qofka socdaalka iyo is-dhex-galka bulshooyinka saaxiibka la ah wuxuu had iyo jeer yaraadaa walwalkiisa nafsiga ah, wuxuuna yeeshaa maskax furan oo soo dhoweysa hal-abuurka cusub iyo fikradaha horey loogu socon karo. Socdaalku wuxuu dib u qaabeeyaa yoolalkaaga nolosha, wuxuuna kuu horseedaa bararug dhab ah oo kaa caawiya inaad nolosha si dhab ah u fahanto, adigoo noqonaya shakhsi qiimo u leh naftiisa iyo dadka kaleba.

Garashada Qiimaha Waqtiga iyo Xilli Hore Toosidda

Mid ka mid ah siraha ugu waaweyn ee dadka guuleystay ay kaga duwan yihiin dadka kale waa garashada qiimaha waqtiga iyo sida ay xilli hore u bilaabaan maalintooda. Inaad wax walba garato xilli hore—hadday ahaan lahayd yoolkaaga nolosha, xirfaddaada, ama qorshayaashaada—waxay kuu siinaysaa fursad aad uga badbaaddo qoomamada ka timaada xilliyada dambe ee nolosha. Nolosha aadanaha ma lahan badal labaad, maalin kasta oo tagtana dib uma soo laabanayso. Sidaas darteed, qofka barta inuu saacadaha hore ee waaberiga adeegsado wuxuu helaa barako iyo fursad ka badan dadka kale.

Toosidda xilli hore waxay maskaxda siisaa degganaan iyo firfirconi dabiici ah oo aan la heli karin saacadaha dambe ee maalinta. Waa waqti uu caalamku aamusan yahay, qofkuna uu heli karo fursad uu si qoto-dheer ugu fikiro arrimaha masiiriga ah ee noloshiisa.

Marka aad noloshaada maamusho xilli hore oo aad qorshaysato tallaabooyinkaaga adoo dhalinyaro ah, waxaad dhisaysaa aasaas adag oo kugu taageeri doona xilliyada adag. Qoomamada ugu weyn ee dadka waayeelka ah ay ka sheekeynaan waa waqtigii ay lumiyeen iyagoo dhalinyaro ah ama fursadihii dacay ee ay garan waayeen qiimahooda xilligii ku habboonaa. Inaad xilli hore garato ciddii aad tahay iyo waxa aad rabto waxay kaa badbaadinaysaa inaad nolosha ku dhex wareegto hadaf la'aan.

Ugu dambayn, toosidda iyo garashada xilli hore waxay qofka u horseedaa isbeddel dhab ah oo dhanka hab-fekerka ah. Waxay ku dhex abuurtaa dhabar-adayg iyo mas'uuliyad ka duwan ta dadka kale. Barashada iyo ka faa'iidaysiga saacadaha hore ee noloshaada iyo maalintaada waa wadada kaliya ee horseedda bararugga rasmiga ah ee aad ku gaari karto riyooyinkaaga adigoo weli haysta waqti aad ku raaxaysato guushaada.

Tusaalaha Labada Socoto iyo Runta Nolosha

Si aynu si dhab ah u fahamno noloshan aynu ku jirno iyo hadafka ka dambeeya, waxaan halkan ku wadaagayaa sheeko male-awaal ah balse xambaarsan xaqiiqo taabanaysa qof kasta oo caqli u saaxiib ah. Waxaa jiray laba nin oo u socdaalay dhul ka duwan kii ay u dhasheen oo ay markii hore ka yimaadeen. Markii ay gaareen dalkaas cusub, waxaa si diiran u soo dhoweeyay bulshadii halkaas ku noolayd iyo xukuumaddii maamulaysay dhulkaas. Waxaa la siiyay fursado qaali ah iyo shaqooyin heer sare ah oo ay ka helayeen dhaqaale iyo dakhli aad u badan.

Kaliya waxaa jiray shuruudo kooban oo lagula heshiiyay, kuwaas oo ahaa: "Wax kasta oo aad shaqaysataan oo dhaqaale ah, waxaad u diri kartaan ehelkiinna iyo akoonnada idiin kaga furan dalkiinii hore ee aad ka timaadeen. Laakiin, ma jirto waqti go'an oo aad sii joogaysaan halkaan. Daqiiqad kasta, saacad kasta, iyo maalin kasta waa la idin celin karaa, waana hubaal inaad maalin uun dib u laaban doontaan." Markii shuruudahaas la yeeriyay, labadii nin waxay u kala qaybsameen laba waddo oo kala duwan.

Ninkii koowaad wuxuu doortay inuu halkaas ku noolaado nolol fudud oo u eg saboolnimo, isagoo maskaxda ku haya dardaarankii loo sheegay. Wax kasta oo dhaqaale ah oo soo gala wuxuu si toos ah u horumarin jiray dalkiisii hore si uu ugu diyaarsado mustaqbalka fog. Laakiin, ninkii labaad wuxuu ku mashquulay quruxda dhulkaas cusub; wuxuu bilaabay inuu dhisto daaro waaweyn iyo shabakado ganacsi, isagoo gebi ahaanba hilmaamay inuu yahay socoto maalin walba la celin karo. Sidaas ayay ahaato ilaa markii la soo gaaray maalintii rasmiga ahayd ee labadaba dib loogu celin lahaa halkii ay ka yimaadeen.

Ninkii hantida kaga tagay dhulkii dambe wuxuu bilaabay baroor, ooyin, iyo shalayto maadaama uusan waxba u sii tuman dalkiisa dhabta ah. Halka ninkii kale uu wajigiisa ka muuqday qosol, farxad, iyo qanac qalbigiisa ka buuxa. Sirta meesha ku jirta ma aha in mid loo eexday, balse waa qofba sidii uu arinka ugu bararugay xilli hore. Labadan nin waxay astaan u yihiin dhammaan aadanaha, dhulka aynu u socdaalnay waa aduunyada nagu soo dhoweysay, halka dalkeenna dhabta ah ee nagu sugaya uu yahay Aakhiro.

Xaqiiqda Boqolka Sano: Shalay, Maanta, iyo Berri

Haddii aynu si dhab ah u milicsanno nolosha, waxaynu ogaanaynaa in waqtigu yahay webi iska socda oo aan dib u soo laabanayn. Bal dib u fikir boqol sano ka hor; dadkii dhulka joogay ee dhisayay daaraha, samaynayay ganacsiyada, kuna mashquulsanaa loolanka adag ee nolosha, aaway maanta? Dhammaantood waxay ku hoos jiraan dhulka ka dib markii uu dhammaaday waqtigii loo oggolaaday inay adduunka joogaan. Maanta ma maqalno codkooda, kamana muuqdaan saaxada nolosha, waxaana beddelay fac cusub oo iyaguna maraya wadadii ay mareen oo kale.

Boqol sano ka hor, xaaladda dadkii joogay waxay ahayd mid la mid ah tan aynu maanta ku jirno; waxay lahaayeen riyooyin, walwal, farxad, iyo dhibaatooyin u gaar ah. Laakiin dhammaan wixii ay ku mashquulsanaayeen waxay ku hareen halkaan, waxaana u wehel ah oo kaliya wixii ay U sii dirsadeen dalkooda dhabta ah.

Haddaba, ka waraami boqol sano ka dib, sidee buu noqon doonaa xalkaaga iyo xalkayga? Shaki la'aan, aniga iyo adiguba ma joogi doono dhulka sare. Guryaheena waxaa degi doona dad kale, shaqooyinkeena waxaa qaban doona fac kale, magacyadeenana waxay noqon doonaan kuwo la ilaabay ama ku dhex jira taariikhda. Xalkaaga iyo xalkayga wuxuu ahaan doonaa mid ku xiran wixii aynu maanta beeranay. Nolosha dhabta ah waxay ka bilaaban doontaa halka uu safarkayaga adduunyadu ku dhammaado, halkaas oo mid kasta lagu abaal-marin doono wixii uu shaqaystay.

Dadka waqtigan la jooga ee dunida ku nool, ee ku mashquulsan dhismaha mustaqbalka maalin laha ah, waxay ku dambayn doonaan laba guri midkood. Sirtu waxay tahay in qof kasta uu maanta haysto fursad uu ku go'aansan karo meesha uu rabo inuu ku dambeyo mustaqbalka fog.

Gunaanadka iyo bararugga rasmiga ah ee buuggan wuxuu ku tusayaa in noloshu tahay fursad kooban oo la siiyay aadanaha si ay ugu diyaargaroobaan nolosha daa'imka ah. Qofka caqliga leh ee garanaya xaaladda boqolka sano ka hor iyo boqolka sano ka dib, ma lumiyo saacad kasta oo ka mid ah maalintiisa isagoo ku jira hurdo iyo hadaf la'aan. Bararuggu wuxuu ka bilaabmaa inaad ogaato in safarku yahay mid dhab ah, saadka la qaadanayana uu yahay kaliya camalka suuban iyo raadiska raallinimada Abuuraha.

Halkaan waxaa ku dhammaaday "Bararuga Nolosha", laakiin ma dhammaan bararugga garashadaada. Ka dhig maalin kasta oo kuu cusub fursad aad ku dhisato gurigaaga dhabta ah ee Aakhiro, oo garo in saacad kasta ay kugu dhoweynayso halkii aad ka timid.

FAA'IIDOOYINKA SALIGA NABIGA (NNKH)

Saliga lagu saliyo Nabiga (Naxariis iyo Nabadgelyo Allaha u yeelo) ma aha oo kaliya cibaado ruuxi ah oo uu qofku ajar kaga helo aakhiro, balse waa furaha ugu weyn ee albaabada farxadda iyo deggonaanta loogu furo maskaxda aadanaha. Bararugga nolosha wuxuu nafta ku hagayaa inay garato xiriirka salka ku haya jacaylka rasmiga ah ee Nabiga (NNKH). Marka uu qofku caado ka dhigto saliga suuban, wuxuu dareemaa xasillooni adag oo ka saarta culaysyada iyo walwalka nolosha maalin laha ah.

Saliga Nabigu wuxuu leeyahay faa'iidooyin badan oo wax ku ool ah nafta. Rasuulku (NNKH) wuxuu inoo sheegay in qofkii hal mar ku saliya, Allaha toban jeer uu ku saliyo (Allaha u naxariisto). Tani waxay ka dhigan tehay in saacad kasta oo aad saliga joogteyso, aad ku dhex jirto barakada iyo daryeelka Abuuraha.

Faa'iidooyinka waaweyn ee saliga waxaa ka mid ah inuu yahay xalka tooska ah ee lagu daweeyo dhibaatooyinka iyo walbahaarka nafsiga ah. Marka uu qofku dareemo cidhiidhi ama uu wajaho caqabado adag oo hortaagan horumarkiisa, joogteynta saliga waxay u furtaa albaabo fududeynaya safarkiisa nolosha. Waa dawo ruuxi ah oo ka sifeysa qalbiyada caajiska, kalana saarta mugdiga garaadka bini'aadamka.

Ugu dambayn, ka dhig saliga Nabiga (NNKH) mid mar walba ka muuqda sadarrada maalintaada. Qofka raba inuu gaaro guusha dhabta ah iyo bararugga rasmiga ah ee buuggan xambaarsan yahay, wuxuu u baahan yahay inuu dhisato aasaas ruuxi ah oo adag. Saliga joogtada ah wuxuu kuu dhisayaa buundo kugu xirta raallinimada Eebbe iyo jacaylka Rasuulka.

BARASHADA 99-KA MAGAC EE ALLAH IYO XIFDINTOODA

Barashada iyo xifdinta sagaashan iyo sagaalka magac ee suuban ee Allah ma aha oo kaliya hawl lagu helo ajar, balse waa wadada ugu dhow ee lagu barto weynida iyo naxariista Abuuraha caalamka. Bararugga nolosha wuxuu qofka ku hagayaa inuu ogaato sifooyinka Rabbiga si uu u dhisato kalsooni qalbi oo adag. Nabigu (NNKH) wuxuu inoo sheegay in Allah leeyahay sagaashan iyo sagaal magac, qofkii xifdiya (oo u barta macnahooda iyo ku dhaqankooda) uu galayo Janada.

Marka uu qofku barto magacyada Eebbe, wuxuu gabi ahaanba ka xoroobaa cabsida iyo walwalka nolosha adduunka. Inaad ogaato in Allah yahay Al-Razaq (Arzaaqe) waxay kaa badbaadisaa walwalka dhaqaalaha, inaad ogaato inuu hyn Al-Shaafi (Bogsiye) waxay kuu horseedaa rajo iyo caafimaad gudaha ah.

Xifdinta iyo barashada magacyadan waxay maskaxda bini'aadamka u furtaa albaabo cusub oo garaad iyo xikmad leh. Qofka maalin kasta u qoondeeya waqti uu ku dhuuxo macnaha magacyada Allah, wuxuu nolosha u arkaa si deggen oo ka duwan dadka kale. Waa dawo ruuxi ah oo sifeysa qalbiyada, korna u qaadda adkaysiga qofka marka uu wajoho marxaladaha adag ee nolosha maalin laha ah.

Ugu dambayn, ka dhig barashada magacyada Allah halbeeg aad ku dhisayso mustaqbalkaaga fog. Qofka raba inuu gaaro guusha dhabta ah ee buuggan xambaarsan yahay, wuxuu u baahan yahay inuu dhisato aasaas adag oo ruuxi ah. Barashada iyo xifdinta joogtada ah ee magacyada Eebbe waxay kuu dhisaysaa buundo kugu xirta raallinimada iyo barakada dunida iyo aakhiro.

CUTUBKA SADDEXAAD: ARAGTIDA FOG IYO DHISMAHA MUSTAQBALKA

3.1 AWOODDA ARAGTIDA FOG IYO SIDA LOO NAQSHADEEYO BERRI

Bararugga nolosha wuxuu ka bilaabmaa maalinta uu qofku ka tanaasulo inuu u noolaado maanta oo kaliya, balse uu bilaabo inuu maskaxda ku sawiro meesha uu rabo inuu taagnaado sanado badan ka dib. Aragtida fog ma aha dhalanteed ama riyo aan salkeed la hayn, balse waa maamul xikmadaysan iyo naqshadayn introduces ah oo qofku U sameeyo aayaheeda mustaqbalka. Qofka aan lahayn aragti dheer wuxuu mar walba u afduuban yahay duruufaha iska beddelaya ee maanta taagan, taas oo ka dhigaysa mid aan go'aan adag ka gaari karin nolosha.

Dhismaha mustaqbalku wuxuu u baahan yahay in qofku barto farshaxanka maalgashiga nafta. Tani waxay ka dhigan tahay inaad maanta u hurto tamartaada, waqtigaaga, iyo hantidaada waxyaabaha kuu dhisaya qiimaha fog, halkii aad ku lumin lahayd raaxada daqiiqadaha ah.

BARARUGA NOLOSHA

Marka aad dhisato aragti dheer oo ku saabsan noloshaada, waxaad awood u yeelanaysaa inaad ka doorato fursadaha ku hor yaalla kuwa ku geynaya yoolkaaga rasmiga ah. Tani waxay kaa caawinaysaa inaad si deggen u diiddo wax kasta oo waqtigaaga luminaya, xataa haddii ay u muuqdaan kuwo qurxoon xilligaas taagan. Dadka dunida isbeddelka ka sameeyey waxay ahaayeen kuwo u dulqaatay dhibaatooyinka maanta waqtiyada adag, sababtoo ah indhahoodu waxay si cad u arkayeen barwaaqada iyo guusha berrito.

Ugu dambayn, ka dhig naqshadaynta mustaqbalkaaga mid ku dhisnaanaysa aamminaad iyo kalsooni aad ku qabto awoodda Allah (SWT). Qofka raba inuu dhisto shakhsiyad qabiir ah oo buuggan xambaarsan yahay, wuxuu had iyo jeer u istaagaa saacad kasta inuu qaado tallaabo cusub oo u dhoweysa riyooyinkiisa waaweyn, isagoo ka xoroobaya dib u dhaca.

MAXAA NAGULA BARA DUGSIYADA IYO RUNTA SUUQA?

Marka aynu U kuur-galno xaaladda dhalinyarada maanta, waxaynu arkaynaa dhibaatada ugu weyn ee taagan; taas oo ah dhalinyaro badan oo haysta shahaadooyin dugsi ama jaamacadeed haddana aan shaqaynayn. Tani waxay keenaysaa in su'aal weyn laga keeno halka ay baylahdu ka jirto. Ma manhajka dugsiyada baa ah mid ka go'an xaqiiqda suuqa shaqada, mise macalimiinta ayaan si hagar-bax ah U barin ardayda wixii loogu talagalay? Mise dhalinyarada laftooda ayaa ah kuwo aan weli si dhab ah U qiimayn garaadkooda iyo waxa ay awoodaan?

Dugsiyada badankoodu waxay ardayda ku tababaraan hab xifdin ah oo shaqo lagu raadsado, balse kuma baraan xeeladaha lagu abuuro shaqo iyo sida loogu dhiirrato nolosha dhabta ah.

BARARUGA NOLOSHA

Dhibaatada shaqo-la'aanta shahaadada wadata salkeedu ma aha oo kaliya inaan shaqo jirin, balse waa farqiga u dhexeeya wixii dugsiga lagu bartay iyo waxa suuqa dhabta ah ka rabo. Macalimiinta waxay qabtaan shaqodooda caadiga ah, balse baraarugga nafta iyo maareynta caqabadaha waxay ku xiran tahay ardayga laftiisa. Qofka raba inuu ka badbaado xabsiga shahaadada aan shaqaynayn, wuxuu u baahan yahay inuu naftiisa dib U qiimeeyo, barana xirfado cusub oo wax ku ool ah.

Ugu dambayn, ha ka sugin inuu manhajku kuu beddelo noloshaada, balse adigu U istaag inaad kor U qaaddo garaadkaaga. Baraaruggu wuxuu ka bilaabmaa maalinta aad ogaato inuu dugsigu yahay albaab kaliya, balse furaha rasmiga ah ee guusha uu gacantaada ku jiro.

MAXAA LA GUDBOON 20 JIRKA MAANTA NOOL?

Qofka da'diisu tahay labaatanka sano wuxuu taagan yahay marxaladda isbeddelka ugu weyn ee nolosha, waana xilliga go'aamiya aayaha mustaqbalkiisa fog. 20 jirka maanta nool waxaa la gudboon dhowr arrimood oo muhiim ah: Midda koowaad waa inuu ka xoroobo saameynta saaxiibada xun xun iyo baraha bulshada ee waqtiga dumiya. Waa inuu ogaadaa in tobanka sano ee soo socda ay yihiin raasamaalka kaliya ee uu ku dhisan karo mustaqbalka. Waa U istaagaa barashada xirfado dhab ah, iskana daayaa ku-tiirsanaanta waalidka ama shahaadada caadiga ah.

Arrimaha kale ee lagama maarmaanka ah waa joogteynta xiriirka Allah (SWT) iyo dhisidda deggonaanta maskaxda. 20 jirka guuleysta waa kan garana qiimaha waqtiga xilli hore.

TAARIIKHDA QORAAGA

Magacaygu waa **Ahmad Ali Cadaan**. Waxaan ka mid ahay dhalinyarada Soomaaliyeed ee jecel horumarka iyo qoraalka. Waxaan ku dhashay magaalada Muqdisho ee gobolka Banaadir, halkaas oo aan ku qaatay kuna dhammaystay waxbarashadayda aasaasiga ah. Tan iyo xilligii aan soo hanaqaaday, waxaan lahaa hammi iyo jacayl weyn oo ku saabsan qorista buugaagta. Waxaa jiray buugaag dhowr ah oo aan bilaabay qoristooda balse aan lumiyey ka hor intaanan dhammaystirin, sababa la xiriira duruufaha iyo xaaladaha kala duwan ee nolosha.

Safarkayga nolosha iyo qoraalka, waxaa kaalin aad u weyn ka qaatay hooyaday iyo qaybo ka mid ah qoyskayga (Family-gayga) oo mar walba igu dhiirrigelin jiray inaan horay U socdo. Maanta waxaan taaganahay marxalad aan si dhab ah U bararugsanahay qawaaniinta nolosha, waxaanan rajaynayaa in safarkayga iyo qormadaydu ay ka sii qoto-dheeraadaan intan mustaqbalka fog.

GUNAANADKA BUUGGA

Gunaanadka iyo bararugga rasmiga ah ee buuggan **"Bararuga Nolosha"** wuxuu akhristaha ku hagayaa in noloshu tahay fursad kooban oo la siiyay aadanaha si ay ugu diyaargaroobaan aayaheeda dhabta ah. Qofka caqliga leh ee garanaya qiimaha waqtiga, ma lumiyo saacad kasta oo ka mid ah maalintiisa isagoo ku jira hurdo iyo hadaf la'aan. Bararuggu wuxuu ka bilaabmaa maalinta aad ogaato in safarku yahay mid dhab ah, saadka la qaadanayana uu yahay kaliya camalka suuban iyo raadiska raallinimada **Allah (SWT)**.

Xuquuqda buuggan gabi ahaanba waa la dhowray. Qofkii raba inuu igala xiriiro arrin ama qalad aan ku galay qormadan, wuxuu igala soo xiriiri karaa barnaamijka WhatsApp: **+252 616330372**.

Halkaan waxaa ku dhammaaday buugga, laakiin ma dhammaan bararugga garashadaada. Ka dhig maalin kasta oo kuu cusub fursad aad ku dhisato mustaqbalkaaga dunida iyo aakhiro, oo garo in saacad kasta ay kugu dhoweynayso halkii aad ka timid.